

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2026. № 4.

ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.4.61>

УДК 338.432:658.5

Л. В. Шинкарук,

д. е. н., професор, член-кореспондент НАН України,

професор кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7434-1495>

В. С. Погнерибко,

здобувач ступеня доктора філософії,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-2344-3245>

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

L. Shynkaruk,

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Corresponding member of NAS of Ukraine,

Professor of the Department of Production and Investment Management,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

V. Pohnerybko,

Postgraduate student,

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

MECHANISM FOR MANAGING THE EFFICIENCY OF SMALL AND MEDIUM-SIZED AGRARIAN ENTERPRISES ACTIVITIES

У статті актуалізовано питання щодо розвитку існуючого механізму управління ефективністю діяльності малих та середніх аграрних підприємств у сучасних умовах, зокрема воєнних дій. Встановлено тенденції в аграрному секторі України за показниками кількості та структури діючих суб'єктів аграрного підприємництва за їх розмірами. Проаналізовано зміну чистого прибутку, частки ефективних підприємств, витрати на виробництво продукції суб'єктів по категоріях з фокусуванням на малих та середніх. Отримав розвиток понятійний апарат. Конкретизовано поняття механізму управління ефективністю діяльності суб'єктів аграрного підприємництва, зокрема малих і середніх. За розрахованими коефіцієнтами ефективності діяльності суб'єктів аграрного підприємництва здійснено обґрунтування щодо результативності та адаптивності механізму управління, використовуваних на малих та середніх підприємствах порівняно з великими, що дозволить визначати найбільш ефективні інструменти для стабільного розвитку аграрництва.

The article updates the issue of developing the existing mechanism for managing the efficiency of small and medium-sized agrarian enterprises in modern conditions, in particular, military operations. The losses of the agrarian sector, which includes agriculture, forestry and fisheries, from the full-scale war amounted to more than \$80 billion. Due to the lost sown areas, the volume of agricultural production decreased in 2025 by almost 50% compared to the pre-war year of 2021. This necessitates both state support for the agricultural sector and increasing the efficiency of enterprises. Trends in the agricultural sector of Ukraine have been established in terms of the number and structure of operating agrarian entrepreneurship entities by their size. It has been determined that small and medium-sized enterprises have the largest number and their share in the structure in 2010-2023 was from 99.93 to 99.98%, of which small ones – more than 95%. The general trend is a reduction in the number of entities. The change in net profit, the share of efficient enterprises, and the production costs of subjects by categories with a focus on small and medium-sized ones were analyzed. In the pre-war period, the profit of agrarian entrepreneurship entities was growing and was provided

mainly by medium and small entities. Under the influence of military operations, both net profit and the share of profitable entities decreased. The largest losses in net profit were incurred by small and micro entities. The conceptual apparatus has been developed. The concept of a mechanism for managing the effectiveness of the agrarian entrepreneurship entities activities, in particular small and medium-sized ones, has been specified, under which it is proposed to understand a set of interrelated tools that ensure the process of functioning and development, aimed at optimizing profit and the resources used to obtain it. A trend of increasing costs for the production of agrarian entrepreneurship entities has been established. Small entities have the greatest growth among all categories of entities, although medium-sized enterprises still remain the largest source of costs. Based on the calculated efficiency coefficients of agrarian entrepreneurship entities, a justification was made for the lower efficiency, but greater adaptability of the efficiency management mechanism of small and medium-sized enterprises compared to large ones. This will allow determining the most effective tools for the stable development of small and medium-sized agrarian entrepreneurship entities.

Ключові слова: *аграрне підприємництво, малі та середні суб'єкти, ефективність діяльності, тенденції показників, управління, механізм, особливості.*

Keywords: *agrarian entrepreneurship, small and medium-sized entities, performance efficiency, trends in indicators, management, mechanism, features.*

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Аграрний сектор є важливою складовою економіки будь якої країни, оскільки результати виробництва в сільському, лісовому та рибному господарстві є основою забезпечення продовольчої безпеки внутрішніми ресурсами. В Україні, через воєнні дії, скорочується виробництво в багатьох галузях, не виключенням є й аграрний сектор.

Основою економіки аграрного сектору в більшості країн, зокрема й в Україні, є мале та середнє підприємництво. Ці суб'єкти господарювання вирішують багато задач, основними з яких є забезпечення населення продовольством, створення робочих місць та розвиток сільських територій. Малі та середні агропідприємства стикаються з специфічними викликами, такими як сезонність і довготривалість виробництва, залежність від природних факторів. Це обмежує їх доступ до фінансових ресурсів, а тому і передових агротехнологій. За цих умов традиційні методи управління діяльністю часто виявляються недостатньо ефективними для досягнення цілей сталого розвитку. У зв'язку з цим, наявність дієвого механізму управління ефективністю діяльності малих та середніх агропідприємств є нагальною потребою. Такий механізм дозволить оптимізувати використання ресурсів, а, отже, витрати, і завдяки підвищенню продуктивності праці і покращенню якості продукції забезпечить збільшення прибутку. Тому вирішення питання щодо розроблення механізму управління ефективністю діяльності малих та середніх агропідприємств є вкрай необхідним і актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підвищення ефективності діяльності підприємств та механізмів управління цим процесом завжди була в центрі уваги науковців і практиків. Розгляду теоретичних і прикладних засад вирішення проблеми присвячено праці таких вітчизняних і закордонних вчених, як П. Друкер, М. Майєр, В. Петі, Р. Андрійчук, Р. Беннет, П. Буряк, О. Гупало, О. Воронін, Ф. Зинов'єв, С. Немирович та ін. На формуванні та розвитку механізму управління ефективністю діяльності акцентовано увагу в працях українських і зарубіжних економістів: А. Кульмана, А. Куценко, Е. Мінаєва, В. Пономаренко, Г. Попова, М. Рогози, Ф. Хміля, О. Ястремської. Особливості вирішення питань з управління ефективністю діяльності у фокусі малих і середніх підприємств досліджено С. Турчіною та Л. Дашутіною [1], зокрема з точки зору оптимізації ресурсів, а також А. Нечипорук та О. Таранич щодо ефективності виробництва [2]. Українськими вченими вивчався і зарубіжний досвід у цій сфері в різних аспектах. Слід відзначити праці попередні праці Л. Шинкарук і В. Погнерибко В. [3], де

надано трактування поняття та підходи до управління ефективністю діяльності підприємств на державному та мікро- рівні, М. Денисенко і В. Шилюк [4], дослідження яких націлено на визначення рівня ефективності управлінських рішень, комплексний підхід до аналізу та оцінювання яких представлено в роботі О. Савицької та В. Салабай [5]. Однак ряд питань залишаються недостатньо вивченими, зокрема щодо специфіки аграрного сектору та його малих і середніх підприємств, які значно потерпіли від воєнної агресії.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є розвиток теоретичних і прикладних положень з формування механізму управління ефективністю діяльності малих та середніх аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Український аграрний сектор поступово трансформується під викликами, пов'язаними з повномасштабною війною. Воєнні дії привели до значних втрат, зменшення вкладу у валовий внутрішній продукт, але аграрний сектор вистояв і остався стратегічним драйвером української економіки.

Збитки аграрного сектору, який об'єднує сільське, лісове та рибне господарство, від повномасштабної війни склали понад \$80 млрд., включаючи \$10,3 млрд прямих втрат від знищення активів. Близько 5 млн га або 30 % полів стали недоступними через замінування та окупацію. Фактичні посівні площі під сільськогосподарськими культурами в 2024 склали 23,3 млн га, що на 18 % менше, ніж у довоєнному 2021 році. Щорічний випуск сільськогосподарської продукції з 2021 по 2024 роки зменшився більш ніж на 40 % – до \$33 млрд., через що внесок сільськогосподарської галузі у валовий внутрішній продукт скоротився на у 2024 році на 7,3 % [6, с. 5]. У 2025 році негативні тенденції подолати не вдалося: обсяг виробництва аграрної продукції зменшився на 6,8 % порівняно з 2024 роком [7]. Ця тенденція характерна і для рослинництва (насамперед, через несприятливі погодні умови), і тваринництва.

Ефективність аграрного підприємництва, зокрема сільського господарства, залежить від багатьох факторів, але на відміну від інших галузей,

впливовими є, кліматичні зміни та погодні умови, тривалий життєвий цикл виробництва продукції, потреба в кредитуванні та інвестуванні діяльності [8, с. 43]. Зважаючи на це, держава навіть в умовах війни здійснює підтримку аграрного сектору [9].

В аграрному підприємстві, як і в більшості інших секторів економіки України, малий і середній бізнес посідає вагомий роль і за кількістю суб'єктів господарювання, і за обсягами виробництва. Так, в структурі аграрного сектору частка великих підприємств становила у 2010-2023 роках менше одного відсотка, малі і середні підприємства – від 99,93 до 99,98 %, з них малі – від 95,69 до 97,62 % (табл. 1).

Таблиця 1. Структура діючих суб'єктів аграрного підприємництва за їх розмірами

Розмір суб'єкта	2010 р.	2015 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023
Великі, од. частка, %	13 0,02	29 0,04	36 0,05	49 0,07	39 0,07	39 0,06
Середні, од. % до загальної кількості	3445 4,29	2535 3,20	2137 2,91	2095 2,96	1687 3,17	1461 2,32
Малі, од. % до загальної кількості	76863 95,69	76720 96,76	71195 97,04	68659 96,97	51555 96,76	61460 97,62
з них мікро, од. % до загальної кількості	72421 90,16	71649 90,37	65753 89,62	63051 89,05	46622 87,50	56851 90,30
Разом, од.	80321	79284	73368	70803	53281	62960

Джерело: укладено і розраховано авторами на основі [10]

Загальними тенденціями з 2010 по 2023 роки є наступні.

1. Загальна кількість суб'єктів аграрного підприємництва з 2010 по 2022 роки скорочується. У 2023 році є деяке збільшення їх чисельності, але це менше, ніж показники в довоєнні роки.

2. Частка аграрних підприємств в загальній кількості підприємств по Україні зменшується: щодо середніх підприємств – з 16,1 % у 2010 році до 10,2 % у 2023 році, малих – відповідно, з 3,6 до 3,2 %, мікро – з 3,5 до 3,3 %.

3. Малі підприємства традиційно складають значну більшість суб'єктів аграрного підприємництва, утримуючи частку більше 95 % протягом усього періоду. Це свідчить, що в основі аграрного сектору лежить дрібномасштабне виробництво. Незначне зростання в 2023 році частки малих суб'єктів, на нашу думку, відбулось через вихід з ринку середніх підприємств, а також збільшення мікро суб'єктів, які є суттєвою часткою малих (близько 87-90 %). Тобто саме мікро суб'єкти активізували підприємницьку діяльність.

4. Кількість середніх підприємств зменшується з 3445 у 2010 році до 1461 у 2023 році, а і їх частка у загальній кількості. Це, можливо, обумовлено або переходом середніх підприємств у великі (2010-2021 роки), або виходом з ринку.

5. Великі підприємства демонструють зростання у довоєнний період – з 13 у 2010 році до 49 у 2021 році, але їх частка у загальній кількості мала (до 0,07 %). Тенденція до концентрації виробництва в рамках агрохолдингів призупинена війною, що обумовило скорочення їх кількості у 2022 та 2023 роках.

Встановлені тенденції обумовлені як зовнішніми, так і внутрішніми факторами, в тому числі, і ефективністю управління діяльністю підприємств. Враховуючи наявність багатьох визначень категорії «ефективність», слід зазначити, що більшість вчених і практиків орієнтовані на її розуміння як показника, що відображає співвідношення між отриманим результатом та витраченими на нього ресурсами [11, с. 54]. Загальновизнаним результатом від діяльності є прибуток.

Загальні тенденції щодо суб'єктів аграрного підприємництва усіх розмірів – зростання чистого прибутку та збільшення частки прибуткових підприємств протягом 2010-2022 років (табл. 2). Найбільше зростання прибутку відбулося у період 2015-2021 років. Це свідчить про покращення фінансової стійкості аграрного сектору у цей період.

Під впливом воєнних дій показники, як чистий прибуток, так і частка прибуткових суб'єктів, у кожній категорії погіршилися. Однак найбільші

втрата чистого прибутку понесли малі і мікро- суб'єкти (відповідно, на 68,0 і 74,2 %).

Загальний чистий прибуток аграрного сектору забезпечують середні і малі суб'єкти підприємництва, при цьому темпи за період 2010-2022 років є найбільшими у малих. Середні, хоч і мають найбільший прибуток, але найбільше втратили прибуткових суб'єктів (за їх часткою значення в 2022 році менше, ніж в інші роки). Найбільше зростання прибуткових підприємств за їх часткою відзначено для малих і мікро- суб'єктів підприємництва.

Таблиця 2. Чистий прибуток діючих суб'єктів аграрного підприємництва за їх розмірами

Розмір суб'єкта	2010 р.	2015 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Великі підприємства, млн. грн. частка прибуткових, %	2611,6 76,9	24785,7 82,8	8677,6 75,0	48273,2 91,8	18159,0 84,6
Середні підприємства, млн. грн. частка прибуткових, %	12318,5 83,6	43967,5 91,6	40321,2 83,9	102387,8 92,9	39697,5 80,5
Малі підприємства, млн. грн. частка прибуткових, %	2240,4 65,5	34095,9 88,2	32619,7 82,6	88146,0 88,0	28199,7 78,3
з них мікропідприємства, млн. грн. частка прибуткових, %	102,2 62,5	9296,2 88,1	10745,4 82,3	25121,2 87,1	6470,9 77,7

Джерело: укладено авторами на основі [10]

Управління є цілеспрямованим впливом суб'єкта управління на об'єкт через певний механізм. Механізм управління як економічну категорію вчені трактують по-різному [12, с. 95]. Узагальнюючи їх думки, можна зазначити, що механізм – це сукупність певних взаємозв'язаних інструментів (принципів, методів, форм, способів, заходів і т.і.) як важелів впливу суб'єкта управління на об'єкт для досягнення встановлених цілей.

Механізм управління ефективністю діяльності суб'єктів аграрного підприємництва, зокрема малих і середніх, є сукупністю взаємопов'язаних інструментів, що забезпечують процес функціонування і розвитку, націлених на оптимізацію прибутку і використаних для його отримання ресурсів. Оскільки ефективність діяльності визначається за співвідношенням результату

(наприклад, прибутку) до витрат, то для аналізу дієвості механізму управління можливо використовувати статистичні дані щодо витрат на виробництво продукції.

Загальною тенденцією щодо витрат є їх зростання в усіх категоріях суб'єктів аграрного підприємництва у період 2015-2022 років (табл. 3). Це обумовлено інфляцією, зростанням цін на ресурси (паливо, добрива, засоби захисту рослин, енергоносії), підвищенням заробітної плати та іншими факторами, зокрема збільшенням обсягів виробництва. Великі суб'єкти агропідприємництва збільшили витрати більш ніж вдвічі, середні – майже у 1,9 рази, малі – у 3,4 і мікро – у 2,8 рази. Отже, малий бізнес демонструє найбільше зростання серед усіх категорій суб'єктів агропідприємництва.

Це обумовило зміну структуру витрат за категоріями суб'єктів: збільшення частки малих та мікропідприємств у загальних витратах, хоча середні підприємства все ще залишаються найбільшим джерелом витрат. Зростання витрат великих суб'єктів відбувалося більш повільними темпами, ніж у менших за розмірами.

Таблиця 3. Витрати діючих суб'єктів аграрного підприємництва на виробництво продукції за їх розмірами

Розмір суб'єкта	2015 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.
Великі підприємства, млн. грн.	44925,6	70174,4	99772,7	100742,4
частка в загальних витратах, %	16,34	13,7	16,46	16,8
Середні підприємства, млн. грн.	147442,1	255568,4	286953,2	285590,6
частка в загальних витратах, %	53,62	49,89	47,34	47,63
Малі підприємства, млн. грн.	82613,9	186527,5	219442,3	213317,6
частка в загальних витратах, %	30,04	36,41	36,2	35,57
з них мікропідприємства, млн. грн.	23614,8	58405,9	70586,5	65984,2
частка в загальних витратах, %	8,59	11,4	11,64	11,00

Джерело: укладено і розраховано авторами на основі [10]

Розраховані коефіцієнти ефективності діяльності суб'єктів аграрного підприємництва різних категорій свідчать про результативність та адаптивність запровадженого механізму управління. Загальні тенденції щодо отриманих

значень коефіцієнту свідчать, що наявний механізм управління у малих і середніх суб'єктів підприємництва є недостатньо результативним на протязі 2015-2022 років (рис. 1).

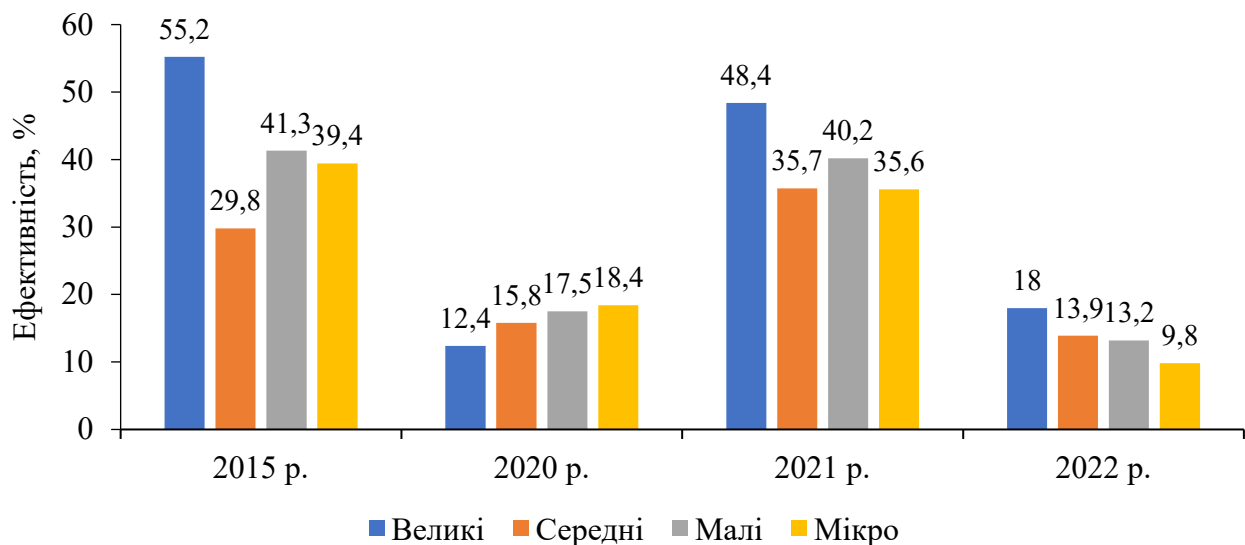

Рис. 1. Ефективність діяльності суб'єктів аграрного підприємництва за їх розмірами

Джерело: розраховано авторами

Значення коефіцієнту ефективності діяльності свідчать про значну її залежність від зовнішніх факторів. Так, в 2020 році відбулось значне зниження показника через пандемію COVID-19, а в 2022 році – через повномасштабне воєнне вторгнення в Україну (руйнування інфраструктури, порушення логістики, втрата посівних площ і ринків збуту, мобілізація робочої сили та інші негативні фактори).

Загалом механізм управління ефективністю діяльності суб'єктів аграрного підприємництва не був адаптований та гнучкий щодо зовнішні загрози. В малих і середніх аграрних суб'єктах механізм був менш результативним, але більш адаптивним, у порівнянні порівняно з великими підприємствами. Малі та мікро суб'єкти менш чутливі до зовнішніх викликів через меншу залежність від логістичних ланцюгів та експортних ринків. Механізм управління в цих суб'єктах є гнучким завдяки простоті організації управління та комунікаціям.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Результати дослідження свідчать про актуальність питання щодо підвищення ефективності діяльності малих та середніх аграрних підприємств за рахунок розвитку існуючого механізму управління, зокрема у період воєнних дій. Збитки аграрного сектору від повномасштабної війни склали понад \$80 млрд. Через втрачені посівні площі обсяги аграрної продукції зменшилися в 2025 році майже на 50 % порівняно з довоєнним 2021 роком.

Встановлені тенденції в аграрному секторі України за показниками кількості та структури діючих суб'єктів аграрного підприємництва свідчать про їх погіршення. Визначено, що малі і середні підприємства мають найбільшу їх кількість і частку в структурі у 2010-2023 роках, яка становила більше 99%, з них малі – більше 95 %. Показано, що у довоєнний період прибуток в аграрному підприємстві зростає, що забезпечують переважно середні і малі суб'єкти. Під впливом воєнних дій як чистий прибуток, так і частка прибуткових суб'єктів зменшилися. Найбільші втрати чистого прибутку мають малі і мікро суб'єкти. Встановлено тенденцію збільшення витрат на виробництво аграрної продукції. Малий бізнес має найбільше зростання витрат серед усіх категорій суб'єктів, хоча середні підприємства все ще залишаються їх найбільшим джерелом.

Конкретизовано поняття механізму управління ефективністю діяльності суб'єктів аграрного підприємництва, зокрема малих і середніх, під яким запропоновано розуміти сукупність взаємопов'язаних інструментів, що забезпечують процес функціонування і розвитку, націлених на оптимізацію прибутку і використаних для його отримання ресурсів. За розрахованими коефіцієнтами ефективності діяльності суб'єктів аграрного підприємництва здійснено обґрунтування щодо меншої результативності, але більшої адаптивності механізму управління ефективністю діяльності малих та середніх підприємств порівняно з великими.

Подальші дослідження необхідно спрямувати на визначення найбільш ефективних інструментів механізму управління ефективністю діяльності малих та середніх малих та середніх суб'єктів аграрництва.

Література

1. Турчіна С. Г., Дашутіна Л. О. Управління ефективністю діяльності підприємств малого бізнесу. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 53. С. 91–97. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastructure53-17>.

2. Нечипорук А. А., Таранич О. В. Управління ефективністю виробничої діяльності підприємства: сутність та значення. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-161>.

3. Шинкарук Л. В., Погнерибко В. С. Управління ефективністю діяльності малих і середніх підприємств: зарубіжний досвід. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 6 (288). С. 6–14. DOI: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-288-6-14>.

4. Денисенко М. П., Шилук В. М. Зарубіжний досвід оцінювання ефективності діяльності підприємства та його використання у вітчизняній практиці. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2018. № 18. С. 47–56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-181>.

5. Савицька О. М., Салабай В. О. Ефективність діяльності та управління підприємством: особливості використання теорії, методології та результативності аналітичних досліджень. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.55>.

6. Сікачина О., Гагалюк Т. Аналітичний огляд структури аграрного сектора України в контексті європейської інтеграції: Агрополітичний звіт. Київ, жовтень 2025. 64 с. URL: https://www.apd-ukraine.de/fileadmin/user_upload/APD_Bericht_UA_251029_OS_FINAL.pdf (дата звернення: 30.03.2026).

7. Національний інститут стратегічних досліджень. Підсумки функціонування аграрного сектору України у 2025 році. URL:

<https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/pidsumky-funktsionuvannya-aharnoho-sektoru-ukrayiny-u-2025-rotsi> (дата звернення: 30.03.2026).

8. Дятлова В. В., Дятлова Ю. В. Державне регулювання інвестиційного розвитку аграрного сектору національної економіки. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2016. № 3 (39). С. 42–47. URL: [http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_3\(39\)_2016/article/10.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_3(39)_2016/article/10.pdf) (дата звернення: 31.03.2026).

9. Про внесення змін до деяких законів України щодо організаційних засад здійснення підтримки в аграрному секторі: Закон України від 08.10.2025 № 4619-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4619-20#Text> (дата звернення: 02.04.2026).

10. Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва 2023: Статистичний збірник. Київ: Державна служба статистики України, 2024. 120 с. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 02.04.2026).

11. Гуменюк М. М., Неміш Д. В. Оцінка ефективності функціонування малого аграрного підприємництва в сучасних умовах. *Подільський вісник: сільське господарство, технології, економіка*. 2022. Вип. 36. С. 53–59. DOI: <https://doi.org/10.37406/2706-9052-2022-17>.

12. Жулай Г. С. Механізм управління ефективністю діяльності підприємств. *Агросвіт*. 2015. № 20. С. 94–97. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/20_2015/17.pdf (дата звернення: 04.04.2026).

References

1. Turchina, S. H. and Dashutina, L. O. (2021), “Managing the efficiency of small business enterprises”, *Market Infrastructure*, [Online], vol. 53, pp. 91–97. <https://doi.org/10.32843/infrastructure53-17>.

2. Nechyporuk, A. A. and Taranych, O. V. (2023), “Managing the efficiency of the production activity of an enterprise: essence and significance”, *Economy and Society*, [Online], vol. 56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-161>.

3. Shynkaruk, L. V. and Pohnerybko, V. S. (2025), “Managing the efficiency of small and medium-sized enterprises: foreign experience”, *Actual Problems of Economics*, vol. 6 (288), pp. 6–14. <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-1-288-6-14>.

4. Denysenko, M. P. and Shyliuk, V. M. (2018), “Foreign experience in assessing the effectiveness of an enterprise's activities and its use in domestic practice”, *The problems of innovation and investment-driven development*, vol. 18, pp. 47–56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-181>.

5. Savytska, O. M. and Salabai, V. O. (2019), “Efficiency of activity and enterprise management: features of the use of theory, methodology and effectiveness of analytical research”, *Efektivna ekonomika*. [Online], vol. 6. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.6.55>.

6. Sikachyna, O. and Hahaliuk, T. (2025), *Analitychnyi ohliad struktury ahrarynoho sektora Ukrainy v konteksti yevropeiskoi intehtratsii: Ahropolitychnyi zvit* [Analytical review of the structure of the agricultural sector of Ukraine in the context of European integration: Agropolitical report], Kyiv, Ukraine, available at: https://www.apd-ukraine.de/fileadmin/user_upload/APD_Bericht_UA_251029_OS_FINAL.pdf (Accessed 30 March 2026).

7. The official site of National Institute of Strategic Studies (2026), “Results of the functioning of the agricultural sector of Ukraine in 2025”, available at: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/pidsumky-funktsionuvannya-ahrarynoho-sektoru-ukrayiny-u-2025-rotsi> (Accessed 30 March 2026).

8. Diatlova, V. V. and Diatlova, Yu. V. (2016), “State regulation of investment development of the agricultural sector of the national economy”, *Visnyk Donbaskoi derzhavnoi mashynobudivnoi akademii*, vol. 3 (39), pp. 42–47, available at: [http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_3\(39\)_2016/article/10.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/Herald_3(39)_2016/article/10.pdf) (Accessed 31 March 2026).

9. The Verkhovna Rada of Ukraine (2025), The Law of Ukraine “On amendments to some laws of Ukraine regarding the organizational principles of

support in the agricultural sector”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4619-20#Text> (Accessed 2 April 2026).

10. State Statistics Service of Ukraine (2024), *Diialnist subiektiv velykoho, serednoho, maloho ta mikropidpriemnytstva 2023. Statystychnyj zbirnyk* [Activities of large, medium, small and micro-enterprises 2023. Statistical yearbook], Derzhkomstat, Kyiv, Ukraine, available at: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 2 April 2026).

11. Humeniuk, M. M. and Nemish, D. V. (2022), “Assessment of the effectiveness of the functioning of small agricultural enterprises in modern conditions”, *Podilian Bulletin: agriculture, engineering, economics*, vol. 36, pp. 53–59. <https://doi.org/10.37406/2706-9052-2022-17>.

12. Zhulai, H. S. (2015), “Mechanism for managing the efficiency of enterprises activities”, *Agrosvit*, vol. 20, pp. 94–97, available at: http://www.agrosvit.info/pdf/20_2015/17.pdf (Accessed 4 April 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 14.04.26

Прорецензовано / Revised: 21.04.26

Дата публікації / Published: 23.04.26